

de Kinderombudsman.

HANDREIKING

Het beste besluit voor het kind bij huisvestingsproblemen

INHOUDSOPGAVE

Introductie en uitleg	3
Stappenplan voor kinderen bij huisvestingsproblemen	4
De vier stappen toegepast	5

KINDERRECHTENVERDRAG: HET BESTE VOOR KINDEREN

*Het beste voor kinderen. Dat is het uitgangspunt van het Kinderrechtenverdrag. En van iedereen die werkt met of voor kinderen. Het beste voor kinderen willen we allemaal. Dat begint bij het nemen van goede besluiten waarbij het belang van het kind voorop staat. In de praktijk is dat soms knap lastig. Daarom heeft het Kinderrechtencomité richtlijnen opgesteld over hoe je dat doet (Artikel 3 – Belang van het kind en General Comment nr. 14 – toelichting Belang van het kind). De Kinderombudsman heeft deze richtlijnen vertaald in een overzichtelijk stappenplan: **Het beste besluit voor het kind bij huisvestingsproblemen.***

INTRODUCTIE EN UITLEG

Ieder kind heeft recht op passende huisvesting. Hoewel ouders primair verantwoordelijk zijn om hiervoor te zorgen, moet de overheid hen daarbij helpen als zij hier niet in slagen. Zodra gezinnen met kinderen bij de overheid aankloppen vanwege huisvestingsproblemen, is de reflex om zo snel mogelijk te zorgen voor een dak boven het hoofd van deze kinderen. Dat lijkt terecht, want een dak boven je hoofd is een eerste vereiste. Maar andere zaken die invloed hebben op het welzijn en het ontwikkelingsperspectief van betrokken kinderen worden niet onderzocht. En hierdoor dus ook niet meegenomen in een dergelijk besluit. Gevolg is dat er met de beste bedoelingen besluiten genomen worden, die negatieve effecten (kunnen) hebben op het welzijn en het ontwikkelingsperspectief van kinderen met huisvestingsproblemen. In sommige gevallen worden de problemen zelfs verergerd. Zo horen wij dat ouders en kinderen soms gescheiden van elkaar worden opgevangen als er geen plaats is in de daklozenopvang, of dat een vraag om urgentie wordt afgewezen zonder dat er rekening is gehouden met de situatie waarin de betrokken kinderen verkeren.

Het Kinderrechtenverdrag en het Kinderrechtencomité – dat toezicht houdt op de naleving van het Kinderrechtenverdrag – geven duidelijke richtlijnen over hoe je in besluiten over

huisvestingsproblemen van gezinnen rekening moet houden met de belangen van kinderen. In dit document legt de Kinderombudsman uit hoe dit soort besluiten in vier stappen genomen moeten worden.

Een goed onderbouwd besluit vraagt volgens het Kinderrechtencomité om een kindvriendelijk, volledig onderzoek. En daarnaast om een zorgvuldige afweging tussen wat het beste is voor een kind en welke andere belangen meespelen.

- Dit geldt voor besluiten die gaan overeen groep kinderen, zoals wetten, beleid en regelingen van het Rijk over huisvesting.
- Dit geldt voor besluiten van rechterlijke instanties.
- Dit geldt voor besluiten over hoe een gemeente omgaat met de verdeling van (schaarse) woningen.
- En dit geldt ook voor besluiten in individuele zaken.

Deze verplichting geldt dus ten aanzien van alle besluiten, waarbij individuele of groepen kinderen betrokken zijn, die worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn, rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten en wetgevende lichamen.

STAPPENPLAN VOOR KINDEREN BIJ HUISVESTINGSPROBLEMEN

Een besluit over huisvestingsproblemen waarbij kinderrechten voorop staan, neem je in vier stappen.

Verderop hebben wij deze stappen en de daaraan gekoppelde zeven elementen toegepast op het vraagstuk hoe besluiten genomen moeten worden over huisvestingsproblemen waar kinderen bij betrokken zijn, zoals het Kinderrechtencomité dit voorschrijft.

HET BESLUIT IN 4 STAPPEN:

1

BELANGEN VAN HET KIND

Onderzoek je wat het beste is voor het kind of kinderen met huisvestingsproblemen. Je onderzoekt eerst wat het ideale besluit zou zijn als je alleen maar rekening hoeft te houden met het belang van het kind of van de betrokken kinderen.

2

ANDERE BELANGEN

Breng je de andere belangen in kaart, zoals de belangen van andere woningzoekenden, organisaties of gemeentes en de risico's die bij het te nemen besluit meespelen.

3

AFWEGEN VAN DE BELANGEN

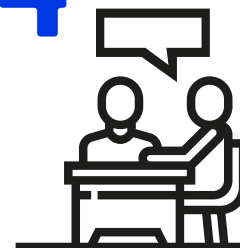
Weeg je de belangen van het individuele kind of kinderen af tegen de andere belangen en risico's. Hierbij moet het belang van het kind of van de kinderen voorop worden gesteld.

4

UITLEG VAN HET BESLUIT

Leg je het besluit heel goed uit aan het kind of de kinderen, en bespreek je met het kind of de kinderen wat er tegen gedaan kan worden als hij of zij het niet met het besluit eens is.

DE VIER STAPPEN TOEGEPAST

STAP 1 ONDERZOEK HET BELANG VAN HET KIND AAN DE HAND VAN ZEVEN ELEMENTEN DIE CORRESPONDEREN MET RECHTEN UIT HET IVRK

Opmerking vooraf:
Onderstaande zeven elementen gelden voor zowel individuele als groepen kinderen. Waar we het hieronder alleen hebben over “het kind” kan ook “de groep kinderen” gelezen worden.

1. DE MENING VAN HET KIND (ART. 12 IVRK)

- Elk kind heeft het recht zijn of haar mening te geven over de situatie waarin hij of zij zich bevindt. Op deze manier krijgt het kind een gevoel van regie over zijn of haar situatie.
- Dit element vereist dat je in gesprek gaat met het kind over mogelijke oplossingen van het probleem. Wat wil het kind zelf? Welke oplossing ziet het kind als het meest ideaal?
- Voor hulp bij gespreksonderwerpen, zie de jongerenversie uit de toolkit
- “het beste besluit voor het kind” op www.dekinderombudsman.nl.

2. BEHOUD VAN GEZINSOMGEVING EN BELANGRIJKE CONTACTEN (ARTIKEL 9 IVRK)

- Bij dit element beoordeel je bij welk besluit de gezinssamenstelling onveranderd blijft en vermijd je zoveel mogelijk besluiten die ervoor zorgen dat ouders en kinderen apart van elkaar opgevangen worden.
- Het is zeer schadelijk voor het welzijn en het ontwikkelingsperspectief van een kind om gescheiden te worden van zijn of haar ouders. Om die reden staat er in het Kinderrechtenverdrag dat kinderen niet tegen hun wil gescheiden mogen worden van hun ouders tenzij de relatie tussen kind en ouders onveilig is.
- Een kind mag ook niet van zijn of haar broertjes en zusjes gescheiden worden.
- Daarnaast is het voor het welzijn en het ontwikkelingsbelang van het kind belangrijk dat een kind contact kan hebben met andere volwassenen die belangrijk voor hem of haar zijn en bij wie hij of zij zich vertrouwd voelt zoals opa's, oma's, ooms en tantes. Ook hier moet rekening mee gehouden worden in het te nemen besluit.

3. IDENTITEIT VAN HET KIND (ARTIKEL 8 IVRK)

- Bij dit element beoordeel je bij welk besluit de identiteit van het kind het best wordt gewaarborgd.
- Bijvoorbeeld: welke leeftijd heeft het kind en welk besluit past het beste bij deze leeftijdsfase? Welke godsdienst heeft het kind en bij welk besluit kan een kind hier zoveel mogelijk uiting aan geven?

4. ZORG, BESCHERMING EN VEILIGHEID (ARTIKEL 19 IVRK)

- Ieder kind heeft recht op veiligheid. Dit gaat niet alleen over bescherming tegen geweld maar ook over een gevoel van basisveiligheid waarin een kind voldoende rust, stabiliteit en structuur in zijn of haar leven heeft.
- Bij dit element beoordeel je welk besluit het kind de meeste veiligheid en bescherming biedt.
- Indien het besluit ziet op de vraag in welke opvang het geplaatst moet worden, zul je er rekening mee moeten houden of de opvang veilig is? Wonen er bijvoorbeeld andere mensen die het voor het kind mogelijk onveilig maken? Zoals volwassenen met (mentale) problemen of moeilijk gedrag?
- Is de buurt en/of het vervangend huis veilig en adequaat? Is er gas/water/licht/elektriciteit, zijn er schimmels of andere schadelijke elementen voor de gezondheid in het huis, is het bouwtechnisch veilig, etc.? Zijn er veiligheidsrisico's in de buurt?

5. KWETSBAARHEID

- Bij dit element beoordeel je of bij het te nemen besluit zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de kwetsbare positie van het kind. Heeft het kind bijvoorbeeld een fysieke of mentale beperking? Heeft het kind een trauma of heeft het te maken (gehad) met huiselijk geweld?
- Bijvoorbeeld; het kind zit in een rolstoel en kwam uit een aangepast huis. Bij welk besluit wordt de mobiliteit van het kind het meest gewaarborgd?
- Bijvoorbeeld het kind heeft autisme en kan slecht tegen veranderingen en de huisvesting is tijdelijk en onrustig. Bij welk besluit krijgt dit kind wel de rust en stabiliteit?

6. RECHT OP GEZONDHEID EN ZORG (ARTIKEL 24 IVRK)

- Bij dit element beoordeel je wat het effect zal zijn van het te nemen besluit op de mentale of fysieke gezondheid van het kind.
- Is het kind qua mentale of fysieke gezondheid kwetsbaar en krijgt het kind hier hulp voor? Dan dient er rekening mee gehouden te worden dat het kind deze hulp ook krijgt in de nieuwe situatie.

7. RECHT OP ONDERWIJS (ARTIKEL 28 IVRK)

- Bij dit element beoordeel je bij welk besluit er rekening gehouden wordt met de continuïteit in onderwijs van het kind. Het is belangrijk voor een kind om zonder onderbreking te

kunnen werken aan alle aspecten van z'n ontwikkeling. Zowel cognitief als ook sociaal-emotioneel en fysiek.

- Daarnaast beoordeel je bij dit element bij welk besluit een kind zoveel mogelijk in zijn of haar vertrouwde omgeving onderwijs kan blijven volgen. Dit is belangrijk omdat met het wegvallen van de veiligheid van een huis, de school zekerheid en vertrouwen biedt.

Tot slot zal er gekeken moeten worden of er in individuele gevallen nog meer feiten en omstandigheden en/of andere rechten van het kind in het geding zijn, die belangrijk zijn voor de kinderen en waar rekening mee gehouden moet worden.

STAP 2 INVENTARISEER DE OVERIGE BELANGEN

Bij deze stap bepaal je alle andere belangen die meespelen bij het nemen van het besluit.

Belangen die bij het besluit over de oplossing van het huisvestingsprobleem een rol kunnen spelen zijn bijvoorbeeld:

- Belangen van de (landelijke en gemeentelijke) instanties:
 - Handhaven van openbare orde
 - Financieel (huuropbrengsten, kosten bijbehorende zorg en/of begeleiding)
 - Verdeling schaarse betaalbare woningen
 - Druk op opvanglocaties controleren
- Belang van ouder(s):
 - Wens om omgang/contact te hebben met hun kind(eren)

- Belang om zo goed mogelijk voor hun kinderen te kunnen zorgen (ruimte in het hoofd en fysieke ruimte voor opvoeding, voldoende financiële middelen etc.)
- Draagvlak bij andere woningzoekenden (zonder kinderen):
 - Starters op de woningmarkt
 - Volwassenen zonder kinderen met huisvestingsproblemen

STAP 3 MAAK EEN BELANGENAFWEGING WAARIN HET BELANG VAN HET KIND VOOROP STAAT

De belangen van het individuele kind of de betrokken kinderen om een oplossing voor het huisvestingsprobleem te krijgen, die zo goed mogelijk is voor het welzijn en het ontwikkelingsperspectief van het kind, worden afgewogen tegen de andere belangen die in kaart zijn gebracht in stap 2.

STAP 4 VERPLICHTING OM HET BESLUIT UIT TE LEGGEN

Bij de uitleg van het besluit hoe het huisvestingsprobleem opgelost wordt, wordt goed uitgelegd hoe het belang van het kind of de betrokken kinderen op een zo goed mogelijke ontwikkeling is meegenomen in het besluit. Daarnaast wordt uitgelegd of er tegen het besluit in bezwaar/beroep kan worden gegaan. En zo ja, waar en hoe.

DE KINDEROMBUDSMAN

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

0800-876 54 32
(maandag tot en met vrijdag van 12.00 tot 17.00 uur)

www.dekinderombudsman.nl